

Sygn. akt III AUa 122/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SO del. do SA Jacek Chaciński
Protokolant: stażysta Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2015 r. w Lublinie

sprawy H. J.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji wnioskodawcy H. J.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 30 października 2014 r. sygn. akt IV U 920/14

zmienia częściowo zaskarżony wyrok oraz poprzedzając go decyzję w ten sposób, że ustala wysokość potrąceń z renty rolniczej H. J. na kwotę nieprzewyższającą miesięcznych rat ustalonych w decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 14 listopada 2013 roku, znak: (...)

III AUa 122/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 października 2014 r. Sąd Okręgowy w Zamościu oddalił odwołanie H. J. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznającej wnioskodawcy prawo do renty rolniczej i jednocześnie dokonującej comiesięcznego potrącania całości świadczenia z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Wnioskodawca H. J. urodzony (...), jest właścicielem gospodarstwa rolnego położonego w gminie F. o powierzchni 3,42 ha i 0,72 ha gruntów leśnych. Z zaświadczenia dotyczącego okresów podlegania ubezpieczeniu oraz wysokości opłacanych składek wynika, że już na dzień 14 września 2004 r. od IV kwartału 1994 r. wnioskodawca posiada zadłużenie. Jak wynika z akt rentowych wnioskodawca choruje od 30 września 2004 r. był uprawniony do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Z dniem 1 października 2006 r. wypłata świadczenia uległa zawieszeniu.

Zaskarżoną decyzją z dnia 30 maja 2014 r. pozwany przyznał wnioskodawcy prawo do renty rolniczej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i podjął decyzję o comiesięcznym potrącaniu należności w związku z zaległymi składkami na ubezpieczenie społeczne rolników. Z akt rentowych wnioskodawcy wynika, że posiada on zadłużenie od 2002 roku, spłata należności był odraczana a nadto zawarł układ ratalny.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie zeznań wnioskodawcy, akt rentowych oraz dokumentów dołączonych do odwołania i okazanych na rozprawie. Stan faktyczny nie był pomiędzy stronami sporny.

Sąd Okręgowy obdarzył wiarą zeznania wnioskodawcy, gdyż są jasne, logiczne, szczerze a nadto znajdują potwierdzenie w dokumentach znajdujących się w aktach rentowych.

W oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd Okręgowy nie uwzględnił odwołania, przywołując przepisy ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r.

o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz. U. z 2013r., poz.1403 ze zm.). Stosownie do treści art. 4 tej ustawy składki na ubezpieczenie za każdego ubezpieczonego opłaca rolnik, a obowiązek opłacania powstaje od dnia kiedy powstało ubezpieczenie. Sąd wskazał, że zgodnie z treścią art. 4 ust. 2 cyt. ustawy, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1.10.2009 r., obowiązek opłacania składki powstaje od dnia, w którym powstało ubezpieczenie, a ustaje od dnia, w którym ustało ubezpieczenie. Natomiast ubezpieczenie rolnika przed dniem 1 października 2009r., przebiegało kwartalnie, stąd też obowiązek opłacenia składki powstawał z pierwszym dniem kwartału, w którym powstało ubezpieczenie, a ustawał z ostatnim dniem kwartału, w którym ustało ubezpieczenie, niezależnie od liczby dni podlegania temu ubezpieczeniu w danym kwartale.

Z treści art.7 ust.1 i art.16 ust.1 pkt 1 cyt. ustawy wynika, że ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu oraz emerytalno-rentowemu

z mocy ustawy podlega rolnik, którego gospodarstwo rolne obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny, jeżeli nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu i nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

W ocenie Sądu Okręgowego niespornym w sprawie jest fakt, że wnioskodawca podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy i zalega z opłacaniem składek na ubezpieczenie społeczne rolników, zaś zadłużenie z tego tytułu wynosi ponad 18 000 zł. Jako osoba podlegająca ubezpieczeniu społecznemu rolników wnioskodawca jest obowiązany do opłacenia tych składek, których pomimo odroczenia, zawarcia układu ratalnego nie realizował.

Zgodnie z treścią art. 50 cyt. ustawy kasa może potrącać z wypłacanych z ubezpieczenia świadczeń zaległe składki na ubezpieczenie społeczne rolników wraz z odsetkami, a także składki na ubezpieczenie bieżące. Skoro pozwany ma prawo potrącać nawet całe świadczenie na poczet zaległych składek i odsetek to decyzja pozwanego jest zgodna z prawem.

Z tych względów i na mocy art.477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości i zarzucając naruszenie art. 50 cyt. ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że dopuszczalne jest potrącania całości renty rolniczej na poczet zaległych składek

w sytuacji, gdy wnioskodawca wskutek licznych chorób nie może prowadzić gospodarstwa rolnego ani podjąć innej pracy. Apelujący zarzucił nadto błędne ustalenie faktyczne w zakresie jego możliwości utrzymania się.

Ostatecznie skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie, że pozwany nie może potrącać całości świadczenia na poczet zaległych składek. Na rozprawie apelacyjnej wnioskodawca wnosił o wypłacanie mu chociażby części renty rolniczej.

W dniu 13 kwietnia 2015 r. pełnomocnik organu rentowego złożył, na żądanie Sądu Apelacyjnego, decyzję z dnia 13 listopada 2014 r. dotyczącą rozłożenia na raty zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawcy zmierzająca do częściowej zmiany zaskarżonego wyroku poprzez wypłacanie skarżącemu części renty rolniczej jest uzasadniona.

Zgodzić się należy z poglądem Sądu Okręgowego, że art. 50 ust. 1 cyt. ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników zezwala organowi rentowemu na dokonywanie potrąceń całości wypłacanych świadczeń na poczet zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Stanowisko powyższe znajduje potwierdzenie

w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 lipca 2014 r., w którym Trybunał uznał, że art. 50 ust. 1 cyt. ustawy w zakresie w jakim uprawnia KRUS do potrącania

z wypłacanych zasiłków chorobowych składek na ubezpieczenie społeczne, jest zgodny z art. 67 ust. 1 w zw. z art. 2 Konstytucji. Trybunał wyraził pogląd, że cyt. przepis nie określa żadnego limitu dokonywanych potrąceń.

Przyznana Kasie możliwość potrąceń pozostawiona jest swobodnemu uznaniu organu ale nie oznacza dowolności. Decyzja w przedmiocie potrąceń poddana jest kontroli sądowej w zakresie jej legalności i zasadności.

W sprawie niniejszej pozwany organ rentowy zdecydował o potrąceniu całego świadczenia rentowego na poczet zaległych składek na ubezpieczenie społeczne H. J., pomijając fakt, iż prawomocną decyzją z dnia 14 listopada 2013 r. zadłużenie wnioskodawcy w kwocie 18.600,01 zł zostało rozłożone na 62 raty, poprzez potrącenia z zasiłków chorobowych a następnie przez wpłaty własne. Spłata całości zadłużenia miałyby nastąpić w dniu 30 czerwca 2021 r. zaś kwota rat wynosi 211 zł miesięcznie (poza ostatnią ratę wynoszącą 248,50 zł). Decyzja powyższa wiąże organ, który ją wydał jak również stronę, do której jest kierowana

i wywiera bezpośredni wpływ na wysokość potrąceń świadczenia rentowego. Skoro miesięczna rata zadłużenia stanowi kwotę 211 zł, to organ rentowy nie może potrącać z renty wnioskodawcy wyższej kwoty, dopóki nie zostanie wzruszona decyzja z dnia 14 listopada 2013 r. Sam fakt zmiany sytuacji majątkowej wnioskodawcy, poprzez przyznanie mu renty rolniczej, nie oznacza możliwości dokonywania potrąceń

w wyższej kwocie niż wynikająca z prawomocnej decyzji o rozłożeniu zaległości raty i zawartego układu ratalnego. Dodać jednocześnie należy, że decyzja z dnia

14 listopada 2013 r. rozstrzyga, że w przypadku otrzymania przez wnioskodawcę innego świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników zadłużenie będzie potrącanie z tego świadczenia przy jednoczesnym utrzymaniu zawartego układu ratalnego. Fakt ten umknął uwadze Sądu Okręgowego. Rację ma tym samym apelujący, że potrącenia zaległych składek nie mogą dotyczyć całej kwoty przyznanej mu renty rolniczej.

Z powyższych względów i na mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zmienił częściowo zaskarżony wyrok jak i poprzedzającą go decyzję i orzekł jak w wyroku.